

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zellen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer Onbekende beroemdheden.

MARK SLATS

DIEPE DALEN, HOGE PIEKEN

Mark Slats is iemand van wie de bucket list alleen maar voller lijkt te worden naarmate hij meer dromen heeft gerealiseerd. Een avonturier die leeft voor het zeilen en tussendoor met zijn blote handen wilde zwijnen vangt om de boordkas te spekken. Elke reis zit vol verhalen, elk verhaal doet hem verlangen naar een nieuwe reis.

Tekst Michiel van Straten Beeld Uit de archieven van Mark Slats

“Ik moest nog even overwerken”, zegt Mark Slats, wanneer hij voor ons gesprek tien minuten later arriveert dan afgesproken. Zijn werkkleding (Mark is aannemer) is vuil, zijn linkerhand zit in een verband. Slats begint over zijn reizen te praten en vuurt tijdens de twee uren die volgen enthousiast het ene na het andere avontuurlijke verhaal op me af. Hij maakt niet al zijn zinnen af, want daar heeft hij geen tijd voor; telkens komt er weer een nieuwe anekdote in hem op. Ik begin al snel door te krijgen dat deze kennismaking waarschijnlijk aardig illustreert hoe Slats in het leven staat: werken, varen, dromen, reizen. Actie.

“Sinds 2010 probeer ik elk jaar een half jaar te varen.” Slats heeft zijn eigen aannemersbedrijf en maakt lange werkdagen. Het is hard werken, maar dan heb je ook wat: tijd en geld om een aantal maanden per jaar te kunnen zeilen. “Over welke reis wil je het hebben?”, vraagt hij me dan ook. De keuze is groot. Omdat *Zeilen* ruim tien jaar geleden al schreef over zijn twee eerste grote reizen vraag ik hem te vertellen over zijn meest recente tocht, van Nieuw-Zeeland naar Fiji. Maar het is onvermijdelijk dat we toch beginnen bij hoe hij in een zeilboot terecht is gekomen. En dat is maar goed ook, want het verhaal is te sappig om te laten liggen.

Bijzondere kans

Slats' kennismaking met zeilen is nogal atypisch. In elk geval geen geklooi met open bootjes in zijn jeugd. Wanneer hij op 23-jarige leeftijd een rondreis door Australië maakt, denkt hij aan het halen van zijn vliegbrevet om met een ultralight vliegtuigje het continent te rondren. “Maar je mag daar eigenlijk niet landen op de snelweg”, voegt hij toe, alsof hij dat maar een vreemde en een verrassende regel vindt. Jammer. Maar dan komt hij op een camping een Nederlandse oceaanzeiler tegen en raakt in gesprek. “Ik had nog nooit gezeild. Maar die man vertelde

me over zijn broer die rond de wereld aan het zeilen was. Dus ik zeg tegen die gozer: joh, je kunt dus gewoon vanaf hier naar Nederland zeilen?” Nieuw plan. Dezelfde avond haalt Slats een botenboek bij de dichtstbijzijnde benzinepomp. Boot uitzoeken. Voor de financiering doet zich een bijzondere kans voor. “Er stond een advertentie in de krant voor een Australisch kampioenschap boksen.” Slats heeft wat bokservaring als hobbyist. Dat betaalt zich uit. Letterlijk. “Ik won alles, drie partijen op één avond. De eerste partij in zeven seconden, de tweede partij was een minuut en de derde in veertig seconden of zo.” Tegenstanders knock-out, prijzengeld binnen. Slats zal later tijdens zijn reis van alles aanpakken om de boordkas aan te vullen. Schipperen, gidsen in een wildpark, een pier bouwen, aan boten klussen en meer. “Ik heb ook op wilde zwijnen gejaagd. Ik kreeg een dollar per kilo en ving soms 2000 kilo per dag.” Detail: de zwijnen moesten levend worden afgeleverd. En dus met de blote hand worden gevangen. “Het was wel heel gevaarlijk werk.”

Verbrande klauwen

Werd hij voor zijn zeilplan niet gehinderd door het besef dat hij geen zeilervaring had? “Toen ik een boot ging uitzoeken zag ik heel veel oude mensen op die boten. Ik dacht: als die mensen van zeventig jaar het kunnen, dan kan ik het ook.” Was dat ook zo? Slats: “Je wilt niet weten hoe dat varen in het begin ging. Dat ging natuurlijk helemaal fout. Ik had iemand ontmoet die kon zeilen en mij wel even zou helpen. Maar hij bleek helemaal niet te kunnen zeilen. We verbrandden allebei onze klauwen aan allemaal lijnen. Ik voer naar een baai om voor anker te gaan. Mooi plekkie hier. Ik stond achter dat stuur, ik was helemaal de koning weet je wel? Maar ik dacht wel: waarom liggen al die boten een kilometer van het strand? Hoogwater, dat is waarom. Maar daar komt Slats pas achter als het eb wordt. Het is springtij en Slats heeft het geluk dat hij überhaupt loskomt bij de volgende vloed. ▶

CORNELIA

Cornelia is een Buchanan 46 tweemaster.
Romp materiaal: staal
L.o.a.: 15,10 m
Breedte: 3,90 m
Diepgang: 2,05 m
Waterverplaatsing: 20 m³
Zeiloppervlakte: 109 m²
Ontwerper: Alan Buchanan
Bouwjaar: 1978

Cornelia.

“Ik werd uitgelachen omdat ik nog nooit had gezeild. Ik durfde tegen niemand te zeggen dat ik geen kaarten had”

Als Slats aan zijn soloreis begint heeft hij geen kaarten, want die zijn door de vorige eigenaar – tegen de afspraken in – van boord gehaald. “Ik werd uitgelachen omdat ik nog nooit had gezeild. Ik durfde tegen niemand te zeggen dat ik geen kaarten had.” Toch op weg, andere boten in de gaten houdend. Met zijn hand-gps vaart hij van waypoint naar waypoint. Daarmee kan hij een stranding op een zandbank niet vermijden, wat een medezeiler doet bewegen zijn kaarten beschikbaar te stellen om te kopiëren.

Wanneer kreeg Slats het gevoel dat hij het zeilen goed begon te beheersen? “Toen ik na een week of zes bij Cairns wegvoer zat de keerkoppeling helemaal vast. Toen heb ik 2500 mijl alleen maar gezeild, alles, vanaf anker, bizar moeilijke riffen in, tegen de wind in dieper een atol insteken.” Vanaf dat moment weet hij: ik kan zeilen. Die ervaring gebruikt hij later om solo non-stop rond de wereld te varen.

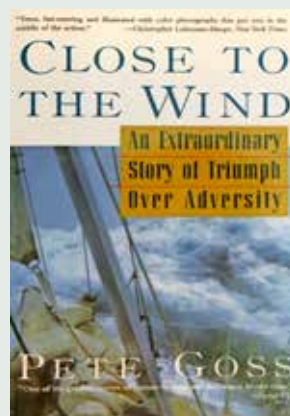
“Gaaf dat wel goed?”

Gelouterd door tienduizenden mijlen zeilervaring vertrekt Slats in de zomer van 2015 naar Nieuw-Zeeland om samen met een vriend, Mike, vanaf daar naar Fiji te varen. Die vriend had gezegd dat hij graag eens wilde meevaren en dan echt slecht weer meemaken. Slats over die vriend: “Mike is een sloper, de beste in zijn vak. Niets is te gek voor hem.” Wanneer in Nieuw-Zeeland de weersverwachtingen voor onderweg 55 knopen wind voorspel-

len, wil Mike vertrekken. Slats vindt het geen goed plan en zegt tegen zijn vriend: “Je hebt geen idee wat je gaat meemaken. Dat stukje oceaan heeft alle records: de meeste Epirbs in een uur, in een dag, in een week. De lagedrukgebieden worden daar heel diep.” Slats laat zich toch overhalen. Waarom? “Mike twijfelde of hij nog wel verder wilde als we niet nu zouden vertrekken.” Slats hoopt tegen beter weten in het lagedrukgebied net te kunnen omzeilen. Hij luistert niet naar zijn gevoel dat hem zegt te wachten. Een ervaren local adviseert hen niet te vertrekken. Ze gaan toch, met tien knopen wind van achter, relaxed. Na drie dagen komt het lagedrukgebied over. “De windmeter kwam urenlang gewoon niet onder de 60 knopen. Golven van twaalf meter.”

Het is drie dagen lang spreekwoordelijk alle zeilen bij en alle hens aan dek. In werkelijkheid blijven de mannen zoveel mogelijk binnen, er staat er slechts een stormfok. “Ik had wel vooraf tegen Mike gezegd: ik ga niet tegen de storm invaren. Dan maar bijliggen.” Dat is wat ze doen, drie dagen lang. Hoe hebben ze dat ervaren? “Mike heeft drie dagen niet gegeten. Hij was echt bang. Hij zei: je had gelijk. Ik had naar je moeten luisteren.” Toch moeten ze naar buiten. “Op een gegeven moment kwam er zo’n enorme golf, die vol op de boot klapte. De fokkeschoot schoot van de lier af en ging als een debiel klapperen. Hij rukte mijn hele reling van boord, die brak zo af. Ik zeg tegen Mike: we moeten nu naar buiten, of je wilt of niet. Die schoot was levensgevaarlijk, die ging tekeer. Ik zal nooit vergeten hoe Mike met tranen in zijn ogen van de spanning achter het stuurwiel stond. Ik had echt met hem te doen.” Hoe ervoer Slats dat allemaal? “Ik had nog veel slechter weer meegemaakt. Op die non-stop reis, bij Kaap Hoorn. Toen maakte ik me zorgen over de mast. Die is van hout. Ik dacht: als die maar blijft staan.” Die bleef staan, wat hem een groot vertrouwen gaf in zijn boot. Dat vertrouwen heeft hij ook tijdens de storm in de Stille Oceaan, op weg naar Fiji. “Mike lag voor in de boot, ik achterin. De eerste nacht kwam hij naar achter en zei tegen me: Mark, even serieus, het is net alsof we worden aangereiden door een vrachtwagen met tachtig kilometer per uur. Dit zijn klappen, dat is niet normaal. Gaaf dat wel goed?” Mark probeert zijn vriend gerust te stellen: die boot kan dat wel hebben. Die is loeisterk, die romp gaat echt niet stuk, is zijn overtuiging. Als ik Slats verder vraag naar hoe hij zich voelde tijdens de storm zegt hij iets dat me verast: “Ik vond het supersaai.” Saai? “Ja, weet je, je kunt eigenlijk niks meer doen. Je bent niet aan het zeilen, je ligt stil. Dat is niet echt mijn ding.” Ik vraag of hij niet bang was. “Nee. Wel boos. Op Mike. En op mezelf.”

Als de storm is geluwd, doemt er nog een praktisch obstakel op voor een soepele aankomst in Fiji. De laptop met daarop de digitale kaarten is zodanig hard door de kajuit

WIN EEN BOEK

Hét boek dat Mark Slats inspireerde om de Vendée Globe te willen gaan varen is *Close to the Wind* van Pete Goss. Daarin beschrijft Goss onder andere zijn alom geroemde redding van een in nood verkerende collega-zeiler tijdens de race in 1996. Zeilen bezit een door Mark Slats gesigneerd exemplaar. Stuur een e-mail met motivatie naar info@zeilen.nl als je voor dit boek in aanmerking wilt komen.

“De windmeter kwam urenlang niet onder de 60 knopen. Golven van twaalf meter”

“De Vendée Globe is het meest extreme dat je kunt doen. De Volvo Ocean Race is voor watjes”

gevlogen dat deze het niet meer doet. Papieren kaarten zijn er niet, op één na. “Maar die had toen we eerder tonijnen aan het vangen waren geweest onder een tonijn gelegen, die zat helemaal onder het bloed en was niks meer waard.” Slats hoopt bij een hem bekend atol een lokale vissersboot tegen te komen voor een weerbericht. Maar er was niemand. Dus gingen ze elk uur trouw de barometerstand bijhouden en het wolkenboekje erbij pakken om de lucht te kunnen lezen. “Dat was wel weer echt een avontuur.” Doordat Slats vaker in Fiji is geweest, de waypoints van die eerdere reizen nog in zijn gps heeft staan en hij de aanloop naar Suva kent, komen ze uiteindelijk probleemloos in de hoofdstad aan.

Dalen en pieken

Hoe kijkt Slats op deze barre tocht terug? “Ik doe dat nooit meer zo. Als ik denk dat het niet gaat, dan gaat het gewoon niet. Dat heb ik wel echt geleerd.” Heeft hij nog meer overgehouden aan deze reis? “Een scheur in mijn grootzeil.” Nou, als dat alles is. En dan: “Het was voor mij een van de gaafste oversteken die ik heb gedaan.” Dat verrast me enigszins, want zijn beschrijving klonk nou niet als een lekker tochtje. Slats legt me uit: “Het had alles. Op het moment [van een storm] is het afzien en denk je: ik zou er alles voor over hebben om rustig weer te hebben. Ik heb het weleens zo meegemaakt: op het ene moment de slechtste dag van je leven, een dag

later [met mooi weer] de beste dag van je leven. Niks is mooier dan weer ruime wind te hebben; dat maakt alles weer goed. Door diepe dalen gaan om hoge pieken te bereiken. Dat je kunt zeggen: ik heb het gedaan. Dat vind ik het gave eraan, dat geeft het goede gevoel.”

Vendée Globe

Uiteraard heeft Slats alweer nieuwe plannen. Parijs-Dakar rijden. Vliegbrevet halen. Boven aan zijn lijstje staat het deelnemen aan de Vendée Globe, hoewel hij daar binnenkort nog niet aan toekomt. “De start in 2016 is te vroeg. En misschien is zelfs die van over vier jaar te vroeg.” Maar in je eentje, zonder assistentie non-stop de wereld rond racen, ja, dat is bijzonder, en dus iets voor hem. “Ik hoef geen nieuw schip, ik hoef niet te winnen.” Meedoen. En finishen – de historie laat zien dat ongeveer de helft van de starters de finish haalt. De vierjaarlijkse race is dan ook ongekend zwaar: solo, non-stop, zonder assistentie. “De Vendée Globe is het meest extreme dat je kunt doen in de zeilwereld. De Volvo Ocean Race is voor watjes”, zegt Slats lachend.

Maar eerst gaat de reis naar Antarctica, in 2017. Waarom daar? “Ik wil naar plekken waar bijna niemand heen gaat. Ik ben bij Kaap Hoorn geweest, het is daar ruig, er is niemand. Ja, dat heeft wat.” Vrienden mee, documentaire maken, misschien een boek schrijven. Als er dan maar wel slecht weer bij zit, zie ik hem bijna denken. Dan gebeurt er tenminste wat. ●